

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de Ordin cu privire la cerințele introducerii pe teritoriul Republicii Moldova a buștenilor de stejar cu scoarță originari din Statele Unite ale Americii

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de Ordin cu privire la cerințele introducerii pe teritoriul Republicii Moldova a buștenilor de stejar cu scoarță originari din Statele Unite ale Americii este elaborat de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

Persoana responsabilă și datele de contact: Grama Marin, Direcția inspectare la frontieră, nr. tel.: 022-294-715, e-mail: marin.grama@ansa.gov.md

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de Ordin cu privire la cerințele introducerii pe teritoriul Republicii Moldova a buștenilor de stejar (*Quercus L.*) cu scoarță, originari din Statele Unite ale Americii, vine întru executarea acțiunii nr.49, Clasterul 5: Resurse naturale, agricultură și coeziune, Capitolul 12 - Siguranța alimentară, politici sanitare și fitosanitare din Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.306/2025.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În prezent, Republica Moldova se confruntă cu o presiune crescută asupra fondului forestier autohton, resursele interne de stejar de calitate superioară pentru furnir sau mobilier masiv fiind insuficiente pentru acoperirea cererii industriale, fără a periclita sustenabilitatea pădurilor noastre. Astfel, importul din Statele Unite ale Americii oferă acces la specii de stejar (*Quercus L.*), recunoscut în plan mondial pentru proprietățile mecanice și estetice superioare, care se utilizează în industria mobilei din Moldova, iar importul buștenilor cu scoarță este esențial pentru unitățile de producție locale. Pentru anumite procese tehnologice, menținerea scoarței este vitală pentru a preveni uscarea rapidă și crăparea fibrei de lemn în timpul transportului transoceanic.

Totodată, Republica Moldova se confruntă cu un risc fitosanitar major, cauzat de potențialul import al buștenilor de stejar (*Quercus L.*) cu scoarță din Statele Unite ale Americii. Patogenul *Bretziella fagacearum* (Bretz) Z.W. de Beer, Marincowitz, T.A. Duong & M.J. Wingfield, comb. nov., responsabil pentru ofilirea stejarului (Oak Wilt), este un organism de carantină extrem de agresiv și odată pătruns în ecosistem, acest patogen blochează sistemul vascular al arborilor, ducând la moartea acestora într-un interval scurt, de la câteva săptămâni la un sezon. Astfel, în lipsa unei reglementări stricte, acest patogen pune în pericol biodiversitatea, stabilitatea solului și resursele forestiere naționale, inclusiv stejarii care reprezintă o componentă vitală a pădurilor din Republica Moldova.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Fiecare lot de bușteni trebuie să fie însoțit de un certificat fitosanitar, eliberat de autoritățile fitosanitare din Statele Unite ale Americii, care să ateste absența patogenului *Bretziella fagacearum* (Bretz) Z.W. de Beer, Marincowitz, T.A. Duong & M.J. Wingfield, comb. nov. Totodată, buștenii trebuie supuși unor proceduri de fumigație sau tratament termic (heat treatment) înainte de expediere iar importul poate fi efectuat doar prin anumite puncte de control la frontieră dotate cu echipamente de inspectare fitosanitară, cu posibilitatea monitorizării loturilor chiar și după introducerea în țară, pentru a exclude orice risc de răspândire.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului de Ordin, au fost analizate trei opțiuni principale, alegerea finală fiind dictată de echilibrul dintre securitatea biologică și menținerea schimburilor comerciale:

1. Opțiunea „A nu face nimic”, presupune menținerea reglementărilor actuale, fără cerințe specifice pentru buștenii de stejar din SUA.

Motivul respingerii: Riscul de introducere a ciupercii *Bretziella fagacearum* este considerat inacceptabil, iar lipsa unei bariere normative ar expune pădurile de stejar din Republica Moldova unei degradări ireversibile, cu costuri ecologice și economice imense, depășind cu mult orice beneficiu comercial imediat.

2. Interzicerea totală a importului de bușteni de stejar cu scoarță din SUA ar fi eliminat complet riscul fitosanitar prin blocarea accesului acestui produs pe piața națională.

Motivul respingerii: O astfel de măsură este considerată disproporționată și contrară principiilor comerțului internațional. Atât timp cât există metode tehnice dovedite, cum ar fi fumigația sau tratamentul termic, care pot neutraliza agentul patogen, interdicția totală ar constitui o barieră tehnică nejustificată în calea comerțului.

3. Importul bazat exclusiv pe declarația exportatorului. S-a analizat posibilitatea de a permite importul doar în baza unei declarații pe propria răspundere a exportatorului din SUA, fără inspecții riguroase la frontieră.

Motivul respingerii: Această metodă nu oferă nicio garanție reală privind siguranța biologică. Având în vedere natura microscopică a ciupercii și modul de transmitere prin vectori (insecte care trăiesc sub scoarță), este indispensabilă verificarea oficială a tratamentelor chimice sau termice și emiterea unui Certificat Fitosanitar de către autoritățile competente din SUA.

Concluzie: S-a optat pentru reglementarea strictă a condițiilor de import (opțiunea aleasă), deoarece aceasta permite activitatea economică, asigurând în același timp un nivel de protecție similar cu cel din Uniunea Europeană.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu este aplicabil

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Nu este aplicabil

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Importul din Statele Unite ale Americii oferă agenților economici acces la specii de stejar (*Quercus* L.), recunoscut în plan mondial pentru proprietățile mecanice și estetice superioare, care se utilizează în industria mobilei din Moldova, iar importul buștenilor cu scoarță este esențial pentru unitățile de producție locale. Pentru anumite procese tehnologice, menținerea scoarței este vitală pentru a preveni uscarea rapidă și crăparea fibrei de lemn în timpul transportului transoceanic.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Transpune Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1312 al Comisiei din 27 iunie 2023 de stabilire a unei derogări de la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2072 în ceea ce privește cerințele pentru introducerea pe teritoriul Uniunii a buștenilor de stejar cu scoarță originari din Statele Unite (CELEX: 32023R1312), publicat Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 162, p.51 din 28 iunie 2023.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Actul european la care se tinde alinierea fidelă a actului național, dăce obiectul transunerii Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/1312 al Comisiei din 27 iunie 2023 de stabilire a unei derogări de la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2072 în ceea ce privește cerințele pentru introducerea pe teritoriul Uniunii a buștenilor de stejar cu scoarță originari din Statele Unite.

Aprobarea prevederilor în cauză vine întru necesitatea facilitării schimburilor comerciale și prevenirii infestării cu dăunători, inclusiv alinierea controalelor la frontieră, procedurile de import și implementarea normelor pentru detectarea, eradicarea și controlul organismelor de carantină și stabilirea unor mecanisme juridice pentru notificarea rapidă a prezenței organismelor dăunătoare.

Aceste acțiuni urmăresc asigurarea trasabilității produselor vegetale și facilitarea comerțului, protejând în același timp teritoriul de introducerea și răspândirea dăunătorilor.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu prevederile articolului 9 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a inițiat consultările publice asupra elaborării proiectului de Ordin cu privire la cerințele introducerii pe teritoriul Republicii Moldova a buștenilor de stejar cu scoarță originari din Statele Unite, începând cu data de 03 aprilie 2026. Astfel a fost plasat anunțul de inițiere privind elaborarea proiectului de ordin.

<https://ansa.gov.md/transparența/anunt-privind-initierea-elaborarii-deciziilor.html>

Termenul limită pentru prezentarea propunerilor și recomandărilor pe marginea proiectului de Ordin a fost data de 17 aprilie 2026.

În vederea respectării prevederilor legislației în vigoare proiectul urmează a fi supus avizării și consultării publice cu autoritățile publice, conform prevederilor art. 32 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, fiind plasat pe pagina web a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor www.ansa.gov.md la compartimentul Transparență/Proiecte supuse consultărilor publice.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție în conformitate cu art. 36 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Proiectul urmează a fi supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției în conformitate cu art.37 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prezentul proiect se încadrează în cadrul normativ în vigoare, având drept scop actualizarea, completarea și ajustarea prevederilor naționale la prevederile Uniunii Europene din domeniul fitosanitar.

Proiectul își propune să transpună Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1312 al Comisiei din 27 iunie 2023 de stabilire a unei derogări de la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2072 în ceea ce privește cerințele pentru introducerea pe teritoriul Uniunii a buștenilor de stejar cu scoarță originari din Statele Unite (CELEX: 32023R1312), publicat Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 162, p.51 din 28 iunie 2023.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Urmare a aprobării proiectului în cauză va fi posibil de a promova Regulamentul cu privire la cerințele introducerii pe teritoriul Republicii Moldova a buștenilor de stejar cu scoarță originari din Statele Unite ale Americii, ceea ce va genera un cadru normativ actual și aplicabil, va garanta unificarea cerințelor fitosanitare naționale cu cele ale Uniunii Europene și va elimina barierele din calea comerțului.

Intervenția propusă nu necesită careva schimbări instituționale și finanțare suplimentară din bugetul de stat.

Director general

Radu MUSTEATA

Ex.: M. Grama,
Nr. tel.: 0-22-294-715